

Datum : 25 september 2023
Tijd : 10.30u – 12.00 u
Plaats : Instituto Pedagógico Arubano, lokalen 1,2 en 3
Taaldomein : Lezen en Schrijven B1

De pratende prullenbak

U woont in Utrecht West. Wijk West heeft veel problemen met afval dat overal wordt neergegooid. Men wil iets aan zwerfvuil doen. De wijkraad wil graag dat de bewoners ideeën naar voren brengen op een vergadering hierover. U leest een artikel over 'De pratende prullenbak'. Dat lijkt u een goed idee voor Utrecht West. U maakt voor uzelf een memo om mee te nemen naar de vergadering.

- Lees het krantenartikel hieronder en op pagina 2.
- Lees uw memo op pagina 3. Lees wat u al hebt geschreven over de twee prullenbakken.
- Vul de memo aan.

Let op!

- Schrijf geen volledige zinnen, maar gebruik trefwoorden.

Het geheim van de praten prullenbak

Van onze verslaggever

Holle Bolle Gijs - Efteling

Het is de laatste vondst van de gemeente Rijswijk in de verwoede strijd tegen zwerfvuil: de pratende prullenbak. De gedachte hierachter ligt voor de hand: elk propje of papiertje wordt beloond met een woord van dank. Maar wanneer trekt de bak de ergste vervuiler over de streep? Als de bak schreeuwt, zeurt of juist slijmt?

Peter Reijnders, de ontwerper van Holle Bolle Gijs in attractiepark De Efteling wist het in 1959 al: het milieu helpen, prima, maar het moet wel leuk blijven. Daarom ontwierp hij een groot exemplaar van deze kleurrijke sprookjesfiguur. Deze Holle Bolle Gijs riep voortdurend naar de bezoekers: 'Papier hier! Papier hier!'. Elke keer als iemand wat in de mond van Holle Bolle Gijs gooide, zei deze: 'Dank je wel!'

De Efteling voerde als eerste in Nederland de pratende prullenbak in. Rijswijk is de eerste gemeente in Nederland die ook pratende prullenbakken gaat invoeren. Eén ding is nog niet duidelijk: wat moeten ze zeggen om iemand over te halen afval in de prullenbak te gooien? Komende woensdag gaat in Rijswijk de eerste prullenbak praten, op het Bogaardplein. Een vaste kreet heeft hij nog niet. De teksten die men

tot nu toe voor de prullenbak heeft bedacht, zijn eerst op proef. De gemeente gaat uittesten welke tekst wel werkt en welke niet werkt.

René Straver is communicatieadviseur en beroepshalve bezig met woorden, zinnen en slogans. Hij is door de gemeente ingeschakeld om ervoor te zorgen dat de bakken op de grote dag, het moment dat ze voor het eerst te horen zijn, welbespraakt voor de dag komen. Immers, Rijswijk heeft een primeur en er wordt vanuit het hele land belangstellend toegekeken.

‘Wat ze die eerste keer gaan zeggen, kan ik natuurlijk niet verklappen’, zegt Straver. ‘Maar er zijn uiteraard een paar eisen waaraan de tekst van de prullenbak moet voldoen. Zo is het niet de bedoeling dat zo’n prullenbak twintig seconden achter elkaar praat. Vijf seconden is het maximum. Je komt aan, je stopt je hand erin en je bent weg. In die tijd moet het gebeurd zijn. Je moet dus rekening houden met deze eis.’

Dat is niet eenvoudig, als je bedenkt welk effect zo’n tekstboodschap moet hebben. Het doel van de pratende prullenbak is om gedrag te veranderen. En omdat je je gedrag het makkelijkste veranderen kan als je nog jong bent, richt de bak zich op de jeugd. ‘Zo’n boodschap bestaat als het ware uit drie onderdelen’, aldus Straver. Eerst een introductie. Die is bedoeld om de aandacht van de jeugd te trekken, daarna de kernboodschap waarin duidelijk wordt wat de bedoeling is: ‘voorkom afval’. En als laatste een pay-off, een korte, pakkende zin die blijft hangen.

In de jaren zestig en zeventig kon je nog wel aankomen met belerende teksten, maar die tijden zijn voorbij. Helemaal als je jongeren wilt bereiken, zegt Danny Brederoo van reclamebureau Brederoo in Rijswijk. ‘Die zitten niet te wachten op een autoritaire toon. Zoiets als ‘Kom hier met dat papier’, zou dus niet werken.’ Straver: ‘Je moet het sympathiek houden. Niet bestraffend, want dan is het niet leuk en onthouden mensen het niet’.

‘Leuk’ is tegenwoordig het toverwoord. In het jargon van de reclamemensen: ‘fun fun fun’. Consumenten worden niet meer geprikkeld door standaardboodschappen op affiche of radio. Vooral jongeren onthouden pas iets als alle zintuigen worden geprikkeld, weet Straver. Als je hun gedrag wilt veranderen, moet je de boodschap ‘leuk’ verpakken.

In De Efteling begrepen ze dat decennia geleden al. In de jaren na de opening bleek snel dat al die honderdduizenden bezoekers wel héél veel afval achterlieten. Peter Reijnders en Henk Knuivers bedachten in 1959 dé oplossing: een bol figuurtje dat ‘Papier Hier’ riep en met een gulzige zuigkracht zo alle propjes naar binnen hapte. En die Holle Bolle Gijs wérkte.

Een beetje te goed zelfs, bleek al vlak na plaatsing van de veelvraat. Omdat kinderen het zo leuk vonden om er propjes in te gooien, lag er binnen de kortste keren geen papiertje meer op de grond. Om de onverzadigbare Gijs toch aan een maaltje te helpen, begonnen de kinderen ook de blaadjes van de omheining te plukken. Niet lang daarna werd een ijzeren hekje geplaatst.

‘Peter Reijnders was een beetje de uitvinder van De Efteling’, vertelt directeur communicatie Henk Groenen. ‘En sommigen dichtten hem ook psychologisch talent toe. Hij bestudeerde het gedrag van kinderen altijd heel goed en dat uitte zich in zijn attracties. Hij zei in 1959, toen hij Holle Bolle Gijs bedacht: ‘Mensen willen het milieu best een handje helpen, maar dan moet het wel leuk zijn’.

Holle Bolle Gijs was bovendien de eerste attractie van De Efteling die over de hele wereldbekend is geworden. En in de loop der jaren is de ‘familie Gijs’ ook flink uitgebreid: er zijn er nu tien en met z’n allen verslinden ze duizend kubieke meter papier per jaar. ‘Ze zeggen wel allemaal ‘Papier hier’, maar hun dankwoord verschilt’, aldus Groenen.

Uw memo

1e serie pratende prullenbakken in Nederland:

waar werd 1e serie pratende prullenbakken ingevoerd + wanneer?

...Het werd in De Efteling ingevoerd, in 1959.....

hoe ziet prullenbak 1e serie eruit?

wat zegt hij + wat moet je doen?

wat is voordeel 1e serie + wat was in begin nadeel?

2de serie pratende prullenbakken in Nederland:

waar werd 2e serie pratende prullenbakken ingevoerd + wanneer?

...Het werd in Rijswijk ingevoerd, in 2006.....

voor welke leeftijd is 2e serie prullenbakken + waarom juist die leeftijdsgroep?

eis aan duur van tekstboodschap:

inhoud 3 delen van tekstboodschap:

eisen aan toon/verpakking tekstboodschap (wat moet wel? wat mag niet?):